АБАКИРОВ КАДЫР
БИР КАЙРЫКТАР
12+

КАДЫР АБАКИРОВ
Бир кайрыктар

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=63081507
SelfPub; 2020

Аннотация

Бул азил ыр китеп көптөн бери жазылып келген. Анын айрымдары газетага жарык көргөн. Ырлардын көпчүлүгү мындан көп жыл мурун жазылган. Андан бери мезгил өтүп, союз кулады. Китепти автор бир сыйра карап чыгып, китеп кылып жарыялоого далалаты бар. Балким китеп окуучууларды ар кыл ойго салып калаар. Көзү өтүп кеткен жазуучуларды такыр унутуп салууга болбойт. Алар тирүү кезде окуучулар үчүн чыгармаларын жараткан. Ошол үчүн аларды дайыма эскерип, жараткан чыгармаларын окуй жүрүү тирүүлөр үчүн негизги парз. Алардын кээ бир чыгармалары окуучулардын терең катмарына эчак эле тарап кеткен. Айрымдары СССРдин баардык китепканаларына жетип, азыркы кезге чейин таберик катары сакталып турат. Азыркы жаштар китеп окубай, телефонду чукуп калышты. Албетте ал өз эрки, китеп окуу адамдын жан дүйнөсүн кеңейтип, рухий байлыгын арттырып, эне тилинин сүйлөө сөздөрүн кеңейтет. Китеп окубаган жаштардын сүйлөгөн сөздөрү кандай жарды келегей жана өтө кедей.

КАДЫР АБАКИРОВ

Бир кайрыктар

Салкын тоону кыян жууп,
Салт бузулат, сак болгун.
Намыс түгөл, ар түгөл,
Нарк бузулат, сак болгун.
Кара тили калп минип,
Карт бузулат, сак болгун.
Калыс сөзүн айталбай,
Калк бузулат, сак болгун.
Кет Бука улуу ырчы

Аскер башы, улуу акын, комузчу, атактуу төкмө, айтыш өнөрүнүн ээси улуу Кет Букага

Бир айтышың, эки-үч ырың калыптыр,
Тарых байкуш ушунчалык карыптыр.
Ошол үч-төрт жаркын чыгарман эле
Башка айтканың такыр калбаса деле.
Калса дагы унут болуп калган эле,
Бул көрүнүш өз элиңдин арманы эле.

«Джами-Ат-Табарик» чыгармасына өлбөй сакталып калыптыр.

Чынгыз хандын уулу Жолчу өлгөндө
Ханга катуу кабарды комуз менен ,
Жан дүйнөң арманыңын ыры менен

Каардуу ханга табышмактап угусупсуң
Карачы өлбөс жолун улуулуктун.
Ошол өлбөс-өчпөс ырың менен
Кыргыз элге түбөлүккө улуусуң.
Жаңырыгың бул дүйнөгө жана берет,
Кыргыздар жомок кылып айтып келет .
Жада калса ай-ааламды буй кылган,
Жердин бетине адам канын агызган,
Чынгыздан миң эсе улук кадыр баркың,
Эстеп келет сени унутпай кыргыз калкың.
Элиң барда журтуң менен жашайсың,
Эч убакта унут болуп кала албайсың.

ТОКТОГУЛ МЕНЕН ТОЛУБАЙГА

«Токтогулдай ырчы бол, Толубайдай сынчы бол!»

Баардык эле заманда,
Хандар элди башкарган.
Жаныбек хандын заманында,
Жабыркап эл азаптанган.
Токтогул менен Толубай,
Жактап чыгып журт талабын.
Жаныбек хан каарланып,
Жазасын берген алардын.
Бири болсо сынчы эле,

Бири болсо улуу акын.
Чындыкты ырдап эл жүзүнө,
Чыгааны эле замандын.

Арман тура бул дүйнө,
Атыңар калып, өзүңөр жок.
Дарегиңер билинбей,
Даңкыңар калып, ырыңар жок.
Урмат менен даңкталып,
Улуулук калып, өзүңөр жок.
Даңазаңар калып, бүткүл элге,
Дайныңар эмне такыр жок.
Ырларыңар бар эле,
Анын баары жоголду
Чыгаанысыңар бүт элдин
Чыгармаңар жок болду.

Бетеге кетип, бел калды.
Бектер кетип, эл калды.
Атыңарды такыр өчүрбөй,
Ак калпак кыргыз эл калды.
Албан даңктар айтылып,
Ак баракка жазылды.

Силер өчпөй калгансыңар,
Кыргыздын жазган ырында.

Кыйрына кетеер атыңар,
Кылымды аттап кылымга.

УЛУУ АКЫЛМАН АСАН КАЙГЫГА

Аябай терең ойлонгон,
Ажайып улуу акылман.
Ыр чыгарып терең ойдон,
Желдей учуп сапар улап,
Желмаян минип жер кезген.
Сап-сап кылып ыр түзгөн,
Санат сөз менен термеден.
Жан-жаныбарды жандай сүйүп,
Жандыктарды коргогон,
Жан дүнөсү жаңырып,
Жаратылыштын өзү болгон.
«Сиз бар үчүн биз барбыз,
Даңкыңызды урматтайбыз.
Асан кайгы бабабыз» деп,
Ар дайым айтып келебиз.
Билинбей өтөөр кылымдар,
Биз менен бирге жашай бересиз.

ЖУСУП БАЛАСАГЫНГА

Каарданып даңктанган
Хандардын аты өчкөн.
Бетеге кетип бел калган

Бектер кетип эл калган.
Байлуу өтөктү жердеген
Байлардын аты өчкөн.
Аркырап мезгил өткөндө
Адамдардын аты өчкөн.
Байыркы кылым арасынан
Балбылдап шаң тараган
Өчпөс болуп кайрадан,
Чыгышынан жылдыз жанып
Чыга келди Жусуа Баласагын.

ОКУМУШТУУ, ТАРЫХЧЫ, ГЕОГРАФ, ЭНЦИКЛОПЕДИСТ, УЛУУ АКЫЛМАН, ОЙЧУЛ МАХМУД КАШГАРИГЕ

Түмөн жерди кыдырып,
Түздү, тоону сыдырып,
Түрк элдерден сөз жыйган
Чебер баалап эл сөзүн,
Ченемсиз ойчул акылман.
Атасы Хусейин Мухаммед,
Барскан шаарынын беги аталган
Бай жана билимдүү даңк алган.
Баласы чыгып акылман,
Түрк, огуз, чигил, кыргыздарды,
Түрө сапар аралаган.
Эл сөзүн укмуш баалаган,

Үйрөнгүлө деп кабарлаган.
Баардык журтка жарыялаган.
Араб, фарси тилинде эмгек жазган.
Араб тилинде чыгарманы чыгарган.
Ал кездеги бектердин аты өчтү,
Өлбөс байлардын даңкы өттү
Эл башкарган хандын аты калбады,
Эч биринин атак даңкы аталбады.
Түркүй тилинде сөз жыйнаган,
Махмуд Кашкаринин аты калды.
Өтсө дагы далай-далай кылымдар,
Өчпөс болуп дүйнөгө кабарланды.

КЫРГЫЗ ЖАНА «МАНАС» ЭПОСУ

Манас эпосун жок кылууга,
Далайы тиш кайрап асылды.
Эпостун өлбөстүгү бар экен
Элдүүлүгү аны сакталды.

Кыргыз бар да Манасыбыз бар болот,
Манас бар да кыргыз эли жоголбойт.
Экөө дайым бир денеден жаралып,
Эч бир кезде өлбөстүгүн жоготпойт.

КАЛЫГУЛ БАЙ УУЛУНА

Ченемсиз жер Ысык-Көл

Чексиз коoздук созулган.
Чебер айтып сүйлөмдү
Чечен чыкты көл боюунан.

Оймоктой болуп Ысык-Көл,
Ой санаадан кетпеген.
Ойлонтуп укмуш кеп айтып,
Олуя чыкты бул жерден.

Магдырап жатат тоолорубуз,
Манас ата өзү жердеген.
Маанилүү сонун кеп айтып,
Маселчи чыгып мекенден.

Атыр жыттуу Ысык- Көл,
Адамдын кетпейт оюунан.
Атпай журтка белгилүү
Акын чыкты көл боюунан.

Даңазасы чыгып мындайлар,
Дайым эле жаралбайт.
Дааналап айткан турмушту
Даанышмандын аты аталат.

ЗАМАНИСТЕР

Арстанбек, Молдо кылыч, Калыгул
Алсыздык заман ырын ырдаган.
Борбордук комитет аларды,
Эскичил «заманчы» деп атаган.
Доор өскөрүп чыга келди акыйкат,
Алар эми заманчылар аталбай.
Ырчылар баркталып сыйланып,
Ырларын адамдар окуйт таштабай.
Баягыда заманачы деп аталбай,
Самандай жер бетине ташталбай.

КАЛЫГУЛ ОЛУЯ

Эл башчысы Усубалиев Турдакун,
Өзүнүн чоң атасы Калыгулду.
«Заманачы» деп баалабай келген,
Залакасы тийеби деп эскербеген.
Анын атын эскерүү коркунучтуу,
Ала салып кетем деп чебердеген.
Хандыктан кетти, коркунуч жок,
Калыгулду олуя деп жарыя салган,
Ырастап келип тарых жолун,
Ысымын көп жерге коё баштаган.
Өгөйлөбөй баардык элге жарыялап
«Өзүмүн чоң атам» деп кабарлаган

АРСТАНБЕК БУЙЛАШ УУЛУНА

Казактар баалап сыйлашкан,
Каңтарбай келип кармашкан.
Каңтарбай деген алп акын
Казак, кыргызга аты жанган.
Арстанбектен жеңилип,
Алсырап алдан тайган.
Мындай сөздү кеп салган:
« Эки ийнинде эки булбул,
Маңдайында жылаңач бала,
Шооласы тараган айланага,
Төрт тарабы сыйкыр толгон,
Төрө ырчыга окшогон.
Аны менен кантип кармашам,
Алдан тайып баратам»,
Төкмө укмуш күлүк жорго,
Даңкы кеткен оңго-солго,
Айтыштын улуу арстаны,
Акындар каршы чыга албады.
Терең ойчул дастанчы,
Сап-сапка тизип сүйлөмдү,
Санжырачы жана тарыхчы,
Беш жүз күүнү ал черткен,
Белдүү сыйкыр касиетти эстеткен,
Адамдар айткан «арстан» деп
Сөз атасы улуу Арстанбек.
Жылдызга карай улам сызып,

Жылдарга карай доош кеткен.

МАНАСЧЫ КЕЛДИБЕК БАРБОС УУЛУНА

Даңтап айткан Манасты
Табылбас андай Манасчы.
Атактуу, алп Манасчы,
Ай-жылдап айткан Манасты.
«Келдибек Барыбос уулу,– дейт,
Кезинде укмуш чыкты дейт.
Ырамандын ырчы уулунан,
Түшүндө бата алган дейт.
Келдибек Манас айтканда,
Күн бүркөлүп, шамал согуп,
Жер титиреп улам козголуп,
Оёң жерди аралай,
Ой-тоолорго бороон болуп,
Манастын кырк чоросу,
Аралай чаап короону,
Үйөр жүрүп тынч албай,
Жамгыр төгүп басылбай,
Келдибек Манас айтканда,
Үзүк туурдук кыймылдай,
Түндүк жабуу тынч албай,
Шамал аны сапырып,
Бир ачылып бир жабылып.
Кылыч менен найзанын,

Тынымсыз үнү жаңырып.
Түбүрттөнө ат кошкуруп,
Ит улуп кой маарап,
Жоокерлер кетип жаткансып,
Курал- жарак шарактап.
Баатыр Манас өткөндө,
Ажыдаар ээрчип артынан,
Абдан кызык көрүнүштөр,
Айланага улам жаңырган.

Ай, шум дүйнө, шум дүйнө,
Бул дүйнө өзү бир жалган.
Бири келип, бири кеткен
Бул жашоонун баары жалган.

Манасчынын дөө шаасы,
Алп Манасчы Келдибек,
Бир жаралып, бир кеткен.
Баш аягы деги чексиз,
Чоң мухитти эстеткен
Алп Манасчы Келдибекти
Кара жер кантип алды экен.
Алптын аты унутулбай,
Атпай эрдик калган экен.
Кыр-кырларда жомок айтып,
Кыргыз эли эстеп келет экен.

МАНАСЧЫ САГЫНБАЙГА

Бактылуу бажырайган күндө төрөлүп,
Пайгамбардан алса керек батаны.
Кыргызымда Манас ыры күндө өнүп,
Кылымдардын кыйрына кетип атагы
Сап ыры куйма алтындай жаралып,
Сагынбай ата өлбөс ырга айланып.
Күн сыяктуу өчпөстүгүн белгилеп,
Ар күн сайын кыргыз элде жаралып.

ДАГЫ ЖУСУП БАЛАСАГЫНГА

Иргелип адамдардын арасынан
Чыгат тура залкар бийик акылман.
Кийинкиге өлбөс мурас калтырган
Китеп жазып, үй тургузган акылдан.
Андайлар өлбөс болот түбөлүк,
Акылынан саат сайын гүл өнүп.
Байыркынын шаңы өңдөнүп бийикте,
Бабалардын байлыгы ал – өлбөстүк

ДАГЫ САГЫНБАЙГА

Элимде толкун чачкан көлдөр көп,
Ээ-жаа бербей агып жаткан суулар көп.
Бийиктиги булуттардан ары ашып,

Биздин жерде «Жеңиш» сындуу чоку көп.
Жердин шары мелт-калт ырга айланган.
Жергебиз өлбөс эпостой жаралган.
Кыргыз жерин күүгө айлантып таштаган,
Кылым ыры бул Сагынбай океан.
Жакшылар барда кубанычтуу кең аалам,
Кыргыз элдин бактысына жаралган.
Санжыралап Манас ыры айтылган,
Сагынбай барда кыргызымда эмне арман.

САЯКБАЙГА

Саякбай ата келатат,
Чылк алтын деп эсептелип.
Урматтала сыймык калып,
Улуу акын таш бетине чегилип.
Куйма алтын болбой калмак,
Жез, калай, темир аралашса.
Анда адамдар аташмак,
Асыл эмес жөн эле аралашма.
Куйма алтын болгону үчүн,
Саякбай, Саякбай болуп аталбайбы.
Анын аты айга, күнгө тең келип,
Ар күнүнө Манас айтып жатпайбы.
***
Шексиз кең ааламды багындырган,
Шекспир, Данте, Руставели бар.

Алардын аты алыска тарагандар,
Акылман аты аталган укмуш баяндар.

Биздин Сагынбай менен Саякбай,
Андан кийинки эле Жусуп Мамай.
Бийиктикке жылдызы учуп оболойт.
Алардан даңазасынан ашык болот
Асты такыр алардан кем болбойт.

ТӨКМӨ АКЫН КОРГООЛ ДОСУЕВГЕ

Арзыматтар жок болду,
Байларды мактаган.
Көп ырчылар унутулду,
Партия деп какшанган.
Стакеге берилип,
Сталинге жагымбады.
Өзүн-өзү мактаган
Өкмөт деп сайрабады.
Уу тилдүү сөзү курч,
Уч калем менен сайгандай.
Купшуңдап укмуш сайраган,
Куудул болчу чарчабай.
Кор турмуштан өйдө болуп,
Коргогон адам баркын,
Кор кылбаган талант даңкын,
Коргоол ырчы жашасын!

Кылымдарга даңкталып,
Кыргыз элде аты калсын.
Элде калган атагын,
Элибиз сени мактасын

СЫНЧЫ КАДЫРУУЛ ДАУТОВГО

Барпы десе Кадыркулду билебиз,
Кадыркул десе Барпыны билебиз.

Даңазалап улуулуктун улуу жолун,
Дайнын айтып аңгемелеп келебиз.
Акын Барпы түбөлүккө жашай берет,
Аралап өтүп далай кылымдарды.
Сынынан жазбай улуу акындай,
Сын жазып сынчы Барпы жаралды.

ЖЕҢИЖОККО
Бабалардын тукуму келет үзүлбөй,
Бактылуулук мындай уулду төрөгөн.
Эң ириде Жеңижок акын бүтүндөй,
Энеден эле акын болуп төрөлгөн.

МАНАСЧЫЛАРГА
Аты уйкаш Сагынбай менен Саякбай,
Кылымдардын кыйрын келет аралай.
Кадимки кичинекей баштын ичине,
Чоң мухит кантип сыйды экен.
Кит сүзүп, жашап анда балыктыр
Кыйры алыс ушунчалык кеп-кенен.
Канча кылым өтсө дагы закымдап,
Улуу мухит унутулбай сакталар,
«Айткыла!» деп түшкө кирип жатпайбы,
Абалкы бир тээ байыркы бабалар.

СЕМЕТЕЙЧИ САГЫНБАЙга

ЭПИТАФИЯ

Акын өзүн Семетейчимин дечү эле
Айтканда ырысы жанган жылдыздай,
Мейкини кеңип улам-улам арылай
Мемиретип дүйнө ачып баш аягы табылбай
Семетейди Манастан жакшы айтчу эле
Семетейи жазылбай калып арманда,
Бир сабы да калбай калып кагазда,
Ал көрүнүш кыргыздарга арманбы ия?
Арман анан жаш агызган эпитафия.
Семетейи кагазда калып жазылганда
Мындан дагы бай болмок кыргыз эл
Өлбөс даңкын кан-жанына сиңирген.
Жаш агызып ошол болду арманы,
Жан кейитет Семетей тоосу табылабы.
Ошол болот кыргыз элдин арманы
Кандай кылып толтурабыс ал арманды.

МАНАС ЭПОСУН МАНАСЧЫЛАРДЫН ООЗУНАН ЖАЗГАН ЫБРАЙ АБДЫРАХМАНОВГО

Ачка, ток ысылы сууктарга кабылган,
Ээрчип жүрүп Сагынбайдын артынан.
Чыгарма кылып Манас ырын жараткан
Бир сөзүн калтырбастан бүт жазган.

Үй бүлөсүн такыр эле карабады,
Ак кагазга ар дайыма ыр жазганы.
Кылымга өмүр сүрүп жашасын,
Манас ырын тукумдарга калтырган.

«Ата» деп ээрчип туяк калбады
Ал адамдын ошол эле арманы.
Бирок ток пейил тарткан санаасы,
Өзү жазган китеби анын баласы.

Оор кезде Манас ырын жараткан
Миң мертебе Ыбрайга ырахмат.
Алп адам Сагынбай, ысымы менен
Анын аты ар дайыма даңктанат.
Ал болбосо Манас ыры жазылбай,
Бул жашоодо такыр эле жок калмак.
Сагынбайдын аты менен тең турат,
Кыргыз эли ал адамды урматтайт.

Манаптар да жаздырбады Манасты,
Байлар дагы жаздырбады Манасты.
Калем алып жазып чыкты Манасты
Манаптардан өйдө атак даңкы,
Мындай уулга түбөлүккө сый урмат,
Кыргыз барда анын аты унутулбайт.

УЛУУ МАНАСЧЫ САГЫНБАЙ ОРОЗБАКОВДУН УУЛУ АМАНКУЛГА

(эпитафия)

Бала кезинде эле мыкты айтып Манасты,
Баардык элди ушунчалык таң калтты.
Отуз тогузунчу жылы декадага катышып,
Борбордон кайтып келди сыйлык алып.

Манас, Семетей, Сейтекти жакшы айткан
Атасындай улуу болот эле курган бала.
Капырай ай, тагдыр аяп койгон эмес,
Каза болду алыскы кан майданда.
Өлүм чиркин бизде өчүң бар беле,
Таланттууну алып кеттиң эмнеге?
Ай, тагдыр ай, катаал жагың жарабас,
Андай уул бизге экинчи табылбас.
Балким ал атасынан ашык болмок,
Манас, Семетейди айтып бермек жомоктоп.

ЖЕТИ КЕРЕМЕТ

Дүйнөдө жети керемет бар экен
Аяк жагы айтылып такыр бүтпөгөн.
Жоромол сыр улам-улам башталып,
Жомок болуп кылымдага өмүр сүргөн.

Алп океан адам барда жашай берет,

Арытып далай-далай кылымдарды.
Ар бир тому улуу эпоско айланып,
Ал керемет кыргыздагы Манас ыры.

САТЫЛГАНОВ ТОКТОГУЛГА

Байыркы Токтогул ырчыдай,
Бап келип аты уйкаш.
Даңазасы кетип кылымга,
Дайындуу даңкы уйкаш.
Ар дайым ырдап чындыкты,
Азапты көргөн байлардан.
Кыйма-чийме жолу узун
Кыр шиберге айдалган.
Ары комузчу, ары төкмө,
Байыркы Токтогул ырчыдай,
Калып калган аты улук,
Кадырлуу Токтогул акын барда
Кылымдарга кыргыз элдин аты улук.

КЫРГЫЗ ЭЛ БААТЫРЫ, УЛУУ МАНАСЧЫ ЖУСУП МАМАЙГА

Кадимки Манас тарыхын
Сайрап берген жаңылбай.
Сагынбай менен Саякбай,
Ааламда үч гений адам болсо,
Анын бири ушул Жусуп Мамай.

МАНАСЧЫ САГЫНБАЙ АТАНЫН КЫЗДАРЫ БУРУЛБҮБҮ, ТОКТОБҮБҮГӨ ЭПИТАФИЯСЫ

Манасчы Сагынбайдын кыздары,
Атасындай Манас айта баштады.
Күйөлөрү угуп ага таң калды
Жоолукту алып башынан,
«Аял киши да Манас айтабы»,
Кызыл камчы кыйнап сабады.
Манас сабын айта албай,
Кыздар ооруп жаман кыйналды,
Кыйналды да жашын төгүп ыйлады,
Аябай оор тагдырга тушугуп,
Аркы дүнөгө сапарлап жол алды.
Аяктан Манас айтып жаткандар,
Максатына жетип алгандыр
Бул ыр кыздарын эпитафияся,
Буулуккан кыргыздын эпитафиясы
Жана армандуу ырдын сабагы
Кыргызым эки таланттан кур калды.
Түшүнбөстүк, караңгылык жутуп алды.

БУЛБУЛДАР

Көрөт тура ысык сүйүүнү
Көзү сокур адам деле.

Жүрөгүндө жанар тоонун,
Жүзүн ачып таратып элине.

Көзү жок уча албаган ал булбул,
Жүрөгү ырга чулганган бир булбул.
Бир жаралып, Барпы акын,
Өчпөй турган отту, сууну ырдаган,
Ырдоодон такыр эле талбаган.
Кадыркул сынчы ачып берди
Барпынын Барпы акын экенин,
Өчүп калбас ыйык эмгегин.
Биз дайыма берилип окуйбуз,
Ал жигиттин жазган сонун эмгегин.
Бири сын жараткан сынчы Булбул,
Экинчиси ыр жараткан ырчы Булбул.

АКЫН МОЛДО КЫЛЫЧКА

Куштун төрөсү Буудайык,
Куттуу сонун чыгарма.
Бала чакта жаттаганбыз
Бактылуу жомок балдарга.

«Кандай адам жазды» деп,
Баш катырып таң калганбыз.
Эстен кеткис улуу жомок,
Эми деле таңданабыз.

ТОГОЛОК МОЛДОГО

Жазмачы жакка келгенде,
Баарын артка калтырган.
Урматталып тирүүсүндө,
Улуу акын деп аталган.
Педагог, агартуучу, философ,
Көп дастанды жараткан.
Дастанынан ыры көп,
Ырынан да жомогу көп,
Жомогунан тамсили көп,
Тамсилинен кошогу көп,
Арманы жок жараткан,
Айта берсе баары көп.
Калыс айтсак улуу акын,
Караңгыдагы шам чырак.
Бейпилдик чачып чыгармасы,
Бергелгин деп чакырат.

КАЛЫК ЫРЧЫГА

Какем буура, мен- тайлак,
Качып турам жалтайлап.
Каарына алганда Какем,
Жутуп коё бир чайнап!

ОСМОНКУЛ

Жол талашкан акынды,
Жолборстой болуп качырган.
Батынып чыкпай айтышка,
Башка акындар тартынган.
Сөзмөр жана обончу,
Сөздү сөзгө кынаган.
Купшуңдап келип сүйлөсө,
Өлгөн жанды күлдүргөн,
Дастан айтып сүйдүргөн.
Улуу акын Токтогул,
Уулундай көрүп сыйлаган.
Ээрчип жүрүп артында
Эчен жандан үлгү алган.
Тоолуу жерди мекендеп,
Тоголок Мододон үлгү алаар.
Каарданса бир сугунуп чайнаган,
Кара жаак ырчы Калык бар

ЖЕҢИЖОККО

Сап ыры аттын кунундай,
Сан ырчыдан Жеңижок.
Сабап келип ыр төксө,
Санатынын чеги жок.
Теңирим бийик тоого окшоп,
Тескейинде күн ойноп.
Теңелгиз акын турбайбы,

Теңирим берген Жеңижок.

КАРАМОЛДО ЗАЛКАРГА

Оош-кыйыш баарын тура баалаган,
Карамолдо чоң комузчу аскаланган.
Заманынын уйгу-туйгу жактарын,
Закым кылып үч кылга батырган.

Толкун сымал күүнү эшип ыр кылган,
Тоодой болгон чоң талантка таңданам.
Кыргыз барда кала берет анын аты,
Кылым боюу ырга айланып даңкталган.

ЫСАК ШАЙБЕКОВГО

« Кайран эл»

Үркүндө нени гана өткөрбөдү,
Азап,тозок баарын көрүп кайран эл.
Элестетти ыр кылып өткөндү
Эң байыркы урпактардан калган эл.
Кыргыз журтун ырдап кеткен акынын,
Кылымдарга унутпасын кайран эл.

ААЛЫ ТОКОМБАЕВГЕ

Аалыкем адабиятыбыздын алпы,
Толгон-токой чыгарманы жаратты.
Лириканын майын ийлеп жакшы жазат,
Сынчылар аны мактап жатышат
Кара сөздү башынан мыкты жазган,
«Күүнүн сырын» жалпы эли даңктаган.
«Кандуу жылдар» атагы кетип далайга,
Мүрөктүн суусун ичип өлбөс чыгарма.
Адабиятта бийик Бакай бабабыз
Кыргызың бар улуу көчтөн калбайсыз.
Кылымдарга сизди айтып баратабыз.

Кыргыз көчү андан такыр калбайсыз.

КООМДУК ИШМЕР, ДРАМАТУРГ МОЛДОГАЗЫ ТОКОБАЕВГЕ

Ал бир эле драма жазып чыкты,
Биринчи жана акыркы чыгармасы.
Андан башка драма жазбады,
Тарыхта калып калды анысы.
Бир чыгарма жазса да жакшы жазсын,
Жазмачылар уятка кабылбасын.

ПУШКИН ЖАНА ДАНТЕС

Пушканди өлтүргөндүгү үчүн
Дантестин тарыхта аты калды.
Акынды түбөлүккө жок кылып,
Адам өлтүргүч, зулум аталды.

ЛЕРМОНТОВ ЖАНА МАРТЫНОВ

Лермонтов деген ким эле?
Улуу акын кылымга аты кете берет,
А Мартынов деген ким эле?
Адам өлтүгүч катары аты эске келет.

ЖУСУПКА

Мезгил жылып өткөн сайын нарылап,
Жер Үй суусу ырларыңдай шарпылдап.
Ырысың Хан Теңирдей зоңкоёт,

Ырларың өмүрүңдөн узак болот.

Баатырсың ата-журтту коргогон.
Эр жигит мекени үчүн жан берет
Жазгандарың биз үчүн керемет
Жалпы элиң унутпастан эскерет.

МУКАЙ ЭЛЕБАЕВГЕ
Мукай акын узак жолду басып өтүп,
Майданда душман менен күрөшүп.

Арман күн ай, өмүрү кыска экен,
Чет жерде акын сөөгү калган экен.

Шайыр куудул эр жүрөк акын экен,
Күлкү менен нур төгүптүп салчу экен.

Шедевриң айтып өлбөстүктүн жомогун,
«Узак жолуң» улап келет узак жолун.

Өткөн күндөн баян жазып кеттиңиз,
Сизди унутпай эстеп келет элиңиз.
Элиңиз менен түбөлүккө биргесиз,
Ата журтта бирге жашап келесиз.
«Узак жолуң» узак жолдо окулуп,
Эскирбеди биз жашаган ааламда.

Окуганда сүйкүмдүү баян болуп,
Ырга айланып,замандардын заманына.
Ары чечен ары куудул, ары эмгекчил
Өлгөн жандын боорун эзип күлдүргөн.
Мындай тырышчаак укмуш өнөрдү,
Жетим жүрүп, кайсы жактан үйрөнгөн

КАСЫМАЛЫ БАЯЛИНОВГО

Жалгыз эле «Ажары» калса жазылып,
Анда деле атагы кетмек элден-элге.
Улуу шедеври өткөндөгү муңду айтып,
Унутулбай аңгеме куруп, жерден-жерге.

ТҮГӨЛБАЙ СЫДЫКБЕКОВГО

Түгөлбай деген дөө чыкты,
Ат минбей туруп жөө чыкеты.
Түгөлбай атанын адабяттагы салмагы
Мелмилдеп бийик турган Ала Тообуз.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.